

Неоніла Диб'як

*Любому онуку Данилку
присвячується
з побажаннями Господнього світла
на життєвих шляхах!*

Порятунок

Видавництво
“Волинські обереги”
2020

Мама не прокидалася. Данилко гладив худу мамину долоню, цілував розпашілі щоки... Але марно. Вона не підводила повік.

... Їй стало зле декілька днів тому. Скаржилася на головний біль та слабкість. Але ще позавчора зранку готувала їсти, поралася біля хати, казала, – не дай Боже злягти, бо доведеться їм пропасти. А десь під обід прилягла перепочити і вже не вставала. Данилко пригадав, як мама його лікувала від застуди. Знайшов у комірчині пляшку з оцтом, розвів його в горнятї з водою, намочив тим розчином рушника і весь вечір прикладав до маминого чола. Поки, стомившись, сам не заснув біля її гарячої руки. Вчора вранці мама прокинулася і навіть спромоглася сісти на лаві, але встати, щоб приготувати сніданок, не змогла. Заточилася, ледве не впала. Сіла і заплакала, пригортала синочка: «Що воно з нами буде, Данилку? Я немічна, а ти ще такий малий. Хто ж нам допоможе?»

Хлопчик знав, що допомогти їм нікому – татко помер, коли він був ще немовлям. Відтоді, каже мама, вони стали бідувати. Родичі їхні далеко, в іншому місті, то ж мушили самі собі давати раду. Біля саманної хатини, що однією стіною вросла у глиняний пагорб, мали невеличку грядку з городиною, а старе маслинове дерево біля порога щороку обдаровувало їх плодами. А ще мама для сякого-такого заробітку наймалася на роботу до сусіда дядька Юхима. Він за містом володів полями, виноградниками, на прийорданських луках випасалися стада його худоби. Дядько зі своєю сім'єю, з рабами жив по той бік долини у кам'яному будинку, оточеному пальмами, іншою квітучою та плодоносною рослинністю. Статечне обійстя ховалося за високим муром з кованими воротами. Вчора мама веліла Данилкові збігати до сусіда, постукати у ті неприступні ворота та попрохати їжі.

Данилкові відчинив сам господар садиби, поважний, гарно вдягнений пан. Він саме зібрався до синагоги, адже, будучи фарисеєм, жодної служби у храмі не пропускав. На Данилка глянув суворо, запитально, аж той розгубився з остраху. Але зібрався з духом і розповів сусідові про важкохвору маму, про те, що у них закінчилися харчові припаси, і що вони просять допомоги. Дядько Юхим ще більше спохмурнів, але, як здалося хлопчикові, не від співчуття, а від невдоволення. Тому він поспішив запевнити: як тільки мама одужає – відпрацює. Дядько виразу

обличчя не поміняв, але все ж покликав рабиню і попросив дати малому молока та хліба.

Додому Данилко повернувся з гостинцями. Паляниця була білою і смачною. Мама пекла йому такі лише у дні великих свят. Молоко, свіже, пахуче, налив у горня – спочатку дав напитися хворій. Просив випити до дна, але та не змогла, – душа не приймає, казала. Відсунула горня від себе, наполягаючи:

– Ти, синочку, маєш бути господарем дому, поки я хворію, моїм доглядальником. Для виконання цих обов'язків тобі знадобиться багато сил, то ж мусиш достатньо їсти.

Дарованих продуктів вистачило їм до вечора. А як же бути сьогодні? Данилко ще раз обнишпорив комірку, зазирнув у кожную миску на полиці – не знайшов нічого. Порожньо. Отже, потрібно знову звернутися до багатого сусіда. Не хочеться, але нічого не вдієш.

Стукав у замкнені наглухо ворота кулачком, брязкав важезною клямкою, але ніхто не відчиняв. Якось йому навіть почулося, що по той бік воріт хтось тихо заговорив, чимось зашелестів, а потім – ні звуку. Мабуть, здалося. Постояв, очікуючи, потім знову постукав. Ворота не відчинилися. Повернувся додому ні з чим. Мама, як і раніше, непорушно лежала на лежку, лише потріскані губи ворушилися, нечутно вимовляючи якісь слова. Марила. Взявся вкютати її голову рушником, змоченим в оцтовім розчині. Але оцту в пляшці більше не було. Тіло хворої горіло підступним внутрішнім вогнем, який відчувався навіть через грубий полотняний рушник. От якби покликати лікаря, але ж йому потрібно платити, а грошей у них немає. Що ж робити?

Хлопчик сидів засмучений, безпорадний. Сльозини прозорим горохом покотилися з його карих оченят. У прочинені двері оселі зазірало допитливе сонце, пестливо обгортаючи нещасну дитину теплом, адже більш нічим допомогти не могло. Капернаум розпочинав свій ще один буденний день. Перегукувалися півні, десь покрикував віслюк, час від часу чувся людський гамір.

– А що як... – у Данилковій голові сяйнула думка, – що як піти до синагоги на майдан, попросити у людей!

Йому стало ніяково, адже він ніколи цього не робив. Але ж, очевидно, лише так він зможе подбати про них з мамою. Відлучиться з дому не надовго, на якусь годину всього-навсього. Візьме цю миску, сяде поруч з іншими жебраками, і має сподівання, що йому добродійники теж покладуть яку дещицю.

Витер сльози рукавом, поцілував маму і гайда. Якщо зважився, то потрібно поспішати. На майдані саме людно – одні простують на молитву до храму, інші – через майдан до ринку.

Аби лише ніхто не прогнав. Жебраки – старі, каліки, в лахмітті, зі спотвореними болячками тілами та обличчями сиділи рядком на розі храму та ринкової вулиці. Вряди-годи хтось із перехожих клав перед кимось із них дрібну монету, кусень хліба чи що інше з харчів. Данилко сяде зі своєю мискою отут скраєчку біля цієї страшної з гачкуватим носом бабці. Та зиркнула на малого вовкувато, бо ж і без нього тут багато прохачів, але не сказала нічого.

Хлопчик благально дивився на перехожих – немало люду сновигає тут зранку. Але більшість байдуже проходить мимо. Он сусід його, дядько Юхим, чинно прямує до храму і в їхній бік навіть оком не поведе. Та ось маленька монетка дзенькнула на дні його мисочки. Немолодий чоловік з теслярським інструментом під рукою співчутливо глянув на малого, а ще таку ж монетку кинув на ганчірку перед страшною бабцею та й поспіхом пішов, бо ж йому потрібно багато працювати, аби заробити який гріш. Дві молодички з кошиками зупинилися навпроти. «Марто, – мовила одна з них, показуючи на Данилка, – глянь, який гарненький хлопчик просить милостиню. Бідненький. Я сьогодні вдало побазарювала, то дам йому декілька монет». Її супутниця теж пройнялася жалістю до жебрачка з почервонілими від недавнього плачу очима: дала монетку і погладила його по кучерявій голівці. Її рука пахла щойно спеченим хлібом і ще чимось смачним, так що аж під грудьми замлоїло. О, як йому хотілося їсти! Ще трішки тут побуде, аби грошей зібралося більше. А тоді помчить на ринок і купить їм з мамою... що ж він купить? Неодмінно, паляницю, таку смачну, як в дядька Юхима, а ще сира та молоко, а ще родзинок і рису. Як радітиме мама! Він зварить каші з родзинками. Така страва ситна і помічна – вона допоможе мамі одужати. На ті ятки, де продають

халву, нугу та інші ласощі, навіть дивитися не буде, аби не тратитися зайве. А ще він приходитиме сюди доти, поки не назбирає достатньо коштів на оплату лікаря.

О, знову мідний гріш підбадьорююче дзенькнув перед ним. На цей раз він подякував повновидій ошатно вбраній тітці, що благочестиво спинилася поглядом на малому, а відтак повагом почимчикувала майданом у своїх справах. Перехожі його жаліли чи не найбільше. Страшна бабця аж підсунулася ближче.

– Щастить тобі, – мовила скрипучим голосом, – он скільки монет отримав, – заздрісно заглянула в його миску. – А мені всього одну монетку кинули. Потворна я, неприємна, – заквилила стара, – чим завинила, що так позбиткувалася наді мною природа? А я ж теж їсти хочу. Що ж мені робити?

Шкода страшну бабцю Данилкові.

– Не плачте, – каже, – хоча мені дуже потрібні ці гроші, але я з вами поділюся, бо, справді, як же вам виживати.

Стара глянула на хлопця недовірливим поглядом, але улесливим голоском завбачливо похвалила:

– Що то добродійна дитина! Щиро тобі дякую! Бог тобі воздасть!

Наразі навколо зчинилася метушня. Десь неподалік почувся гомін. Дітворя, що досі вешталася аби де, вихором помчала на ті голоси. Із синагоги висипали прихожани, з бічних вулиць поодинці, гуртами сходилися на майдан чоловіки та жінки, ведучи попід руки, несучи на ношах хворих та немічних своїх близьких. Що б це значило?

– Прийшов наш Учитель, – казав своїм супутникам вусатий чоловік, що стояв неподалік від

Данилка. Їхні лица засвітилися радістю, вони в один голос почали вигукувати: «Осанна! Осанна!»

Привітання підхопили в різних кінцях майдану: «Осанна-а-а! Осанна-а-а-а!» – піднесено, урочисто.

Ось він, Месія! – люди показували один одному постать у білому одязі в гущі юрби.

– Він – Син Божий, – переконував людей, що стояли поруч, високий чоловік у полатаному халаті, – бо на ті дива, що творить, спроможний лише Господній посланець.

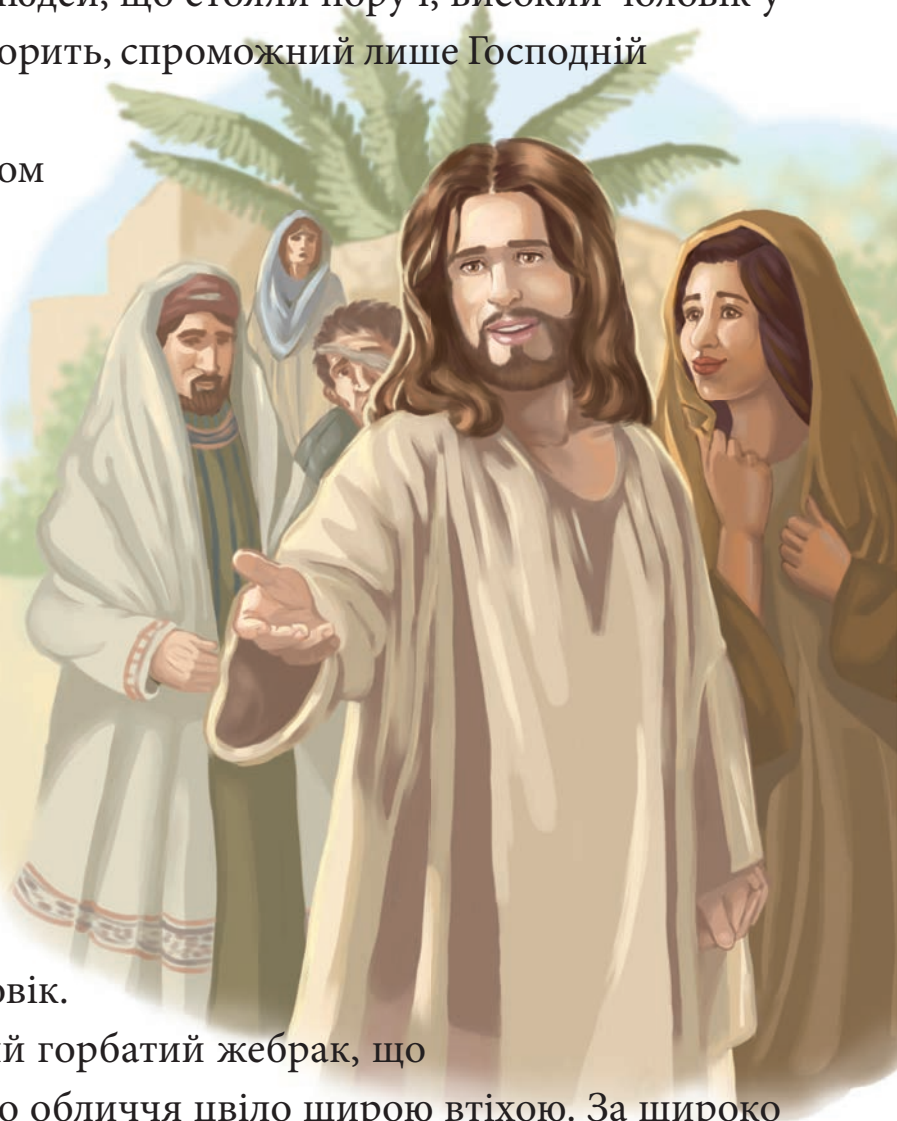
Людський гурт перед Данилком щільнішав – годі розгледіти, що там попереду діється.

– А ти встань, то буде видніше, – штурхнула його в плече страшна бабця. Підвівся аж навшпиньки, та де вже там! Лише раптом краєм ока спостеріг, як сусідка з неймовірною для її поважного віку спритністю вхопила його миску і назгинці пірнула в юрбу.

– Бабцю, куди ж ви? – лише спромігся на запитання. Його розпачу не було меж. Але те, що відбувалося у людському натовпі, захопило. З тисняви вибирався усміхнений чоловік.

Данилко його впізнав. То був збідований горбатий жебрак, що сидів найближче до синагоги. Зараз його обличчя цвіло щирою втіхою. За широко розпростаними плечима не лишилося й натяку на горба. У піднятих руках він тримав свої милиці, що стали зовсім непотрібними.

– Я здоровий! Ісус меневилікував! – голосно повідомляв усім наліво і направо, – з ним сила Господня!

Люди щось перепитували оздоровленого чоловіка, торкалися його плечей, посміхалися у відповідь і раділи разом з ним. Він розмахнувся і шпурнув свої милиці якнайдалі у рівчак.

А люди, що було притихли, знову почали здивовано вигукувати:

– Дивіться, дивіться, з неї вийшли демони!

– Де? З кого? З якої?

– З тієї, що привели у ланцюгах. Чорним димом угору шугнули. А вона припала Ісусові до ніг – дякує.

Так, це він, той дивотворець, про якого Данилко чув від мами. От хто міг би її врятувати. Потрібно попросити допомоги у нього, у Сина Божого! І хлопчик взявся пробиратися крізь натовп туди, до центру майдану, де Ісус та його помічники-апостоли з молитвою про прощення гріхів зцілювали бідолах від страждань та болячок.

Хлопчик протискався між людьми. Іноді йому доводилося нагинатися до самої землі, – знизу біля ніг, босих, взутих у постоли, сандалі, прокладати шлях було легше. Ще трішки. Але тут всередині юрби було особливо тісно. Данилко зупинився і насилу зміг випростатися. Ледве дихав, стиснутий зусібч дорослими чоловіками та жінками, що захоплено дивилися поперед себе і не помічали малого. Від страху заплакав. Якщо він тут загине, хто ж допоможе мамі? Серденько стиснула безнадія. І раптом він почув голос, Ісусів, лагідний і сильний:

– Пропустіть, будьте добрі, до мене того хлопчика, що стоїть ось там серед вас. Я його серцем відчуваю.

І тоді всі озирнулися на нього, розступилися, даючи дорогу до Сина Господнього. А хлопчик, знесилений і збентежений ступив декілька кроків і впав, плачучи, Ісусові до ніг:

– Господи, допоможи!

– Встань, хлопчику, бо таким як ти буде належати Царство Небесне. Ходімо до твоєї мами.

Данилко взявся за міцну Ісусову руку і відчув, як велика сила віри цьому незвичайному чоловіку, впевненості у те, що лихо минеться, наповнює його єство.

– Раві, – відважився запитати, – а як відшукати дорогу до Царства Небесного?
– Дорога сама тобі ляже до ніг, синку, якщо житимеш праведно і не робитимеш нікому зла, – відповів Ісус, посміхнувшись доброю, теплою посмішкою.

Хатина зустріла тишею і мороком. Недужа лежала, склавши руки під грудьми і на людські голоси навіть не здригнулася. Сірі тіні впали на щоки. Лише уривчасте, ледь помітне дихання засвідчувало життя у її тендітному тілі. Жаль і тривога лещатами стиснули Данилкове серце.

– Не плач, дитино, все у вас із мамою буде добре. – Ісус поклав свої долоні на чоло хворої. За хвилину та розплющила очі і здивованим поглядом обвела присутніх, відтак сіла.

– Я здорова? – з недовірою перепитала жінка, – Я повністю здорова! – і кинулася цілувати руки своєму рятівнику.

– Здорова, – підтвердив Ісус, – і будеш так почуватися ще багато-багато років. Синова віра тебе врятувала. Що ж, давай, господарю, як годиться, мамі щось поїсти, аби міцніше стала на ноги.

Від хвилювання Данилкові перехопило подих, але він все ж зізнався, що в них зовсім немає їжі.

– Господнє милосердя не залишить вас, – мовив Син Божий. Один із апостолів добув із вузлика хлібину, декілька печених рибин і шматок сиру. А з вулиці, з юрби почали передавати до столу хто що міг: борошно, рис, родзинки, глечик молока, і навіть чимала грудка халви прилучилася до гірки продуктів на їхньому столі.

– До зустрічі, Данилку, у Царстві Небесному! – мовив на прощання Ісус. Його постать розтала у людському вирі.

Данилко з мамою довго дивилися услід. Було їм хороше і світло на душі. Вони більше не почувалися нещасними і самотніми. Вони вірили, що Бог ніколи не залишить їх в біді.

